

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 8115/12

לפני: כבוד הנשיאה מ' נאור

העותרים: 1. חסן חליל אלחמאדין
2. מוחמד חליל אלחמאדין
3. צלאח חליל אלחמאדין
4. ג'מיל אלחמאדין
5. חליל עבדאללה אלחמאדין
6. סלאמה אלחמאדין

נגד

המשיבים: 1. ראש המנהל האזרחי לאיו"ש
2. המנהל האזרחי לאיזור יהודה ושומרון
3. המפקד הצבאי לאיזור יהודה ושומרון

בקשה דחופה לתיקון העתירה ולמתן צווי ביניים
מיום 14.11.2016

תגובה מטעם המשיבים לבקשה לתיקון העתירה ולמתן
צווי ביניים מיום 17.11.2016

בקשה להארכת מועד למסירת הודעה מטעם העותרים
מיום 16.11.2016

תגובת המבקשים (והעותרים) לתגובת המשיבים
לבקשה לתיקון העתירה ולמתן צווי ביניים מיום
20.11.2016

בשם העותרים: עו"ד שלמה לקר
בשם המשיבים: עו"ד ראובן אידלמן

החלטה

1. העתירה דנן הוגשה ביום 8.11.2012 והיא מופנית נגד צווי הריסה שהוצאו ביום 4.11.2012 ביחס לעשרה מבנים שגודלם כ-30 מ"ר, אשר הוקמו לטענת המשיבים שלא כדין בתחום שטח אש 912, ואשר לטענת העותרים, תושבי הפזורה הבדואית בני שבט הג'האלין, משמשים למגוריהם. ביום 24.4.2014 התקיים בעתירה דיון מקדמי

בפני השופט ע' פוגלמן, אשר הציע לצדדים להידבר ביניהם והורה למשיבים לעדכן אם קיימת נכונות מצדם לקיים בחינת רוחב של סוגיית הסדרת ההתיישבות הבדואית באזור יהודה ושומרון (להלן: האזור). ביום 30.4.2016 הגישו העותרים בקשה לתיקון העתירה והוספת סעד המופנה נגד התראות הפינני שהוצאו להם. עוד ביקשו העותרים כי המנהל האזרחי יפטור אותם מהוראות ההכרזה בדבר סגירת שטח. ביום 4.5.2014 ניתנה החלטת השופט ע' פוגלמן ולפיה "ניתן בזה צו ארעי האוסר על פינני העותרים ממתחם ואדי כתף ומתפיסת עדרי הצאן השייכים להם".

2. ביום 16.6.2014 הודיעו המשיבים כי הם מסכימים לתיקון העתירה על דרך של הוספת הסעדים שהתבקשו, ומסכימים למתן צו ביניים שימנע את מימוש צווי הפינני משטח האש. בהחלטתו מיום 17.6.2014 הורה השופט ע' פוגלמן כי "העתירה תתוקן כמבוקש", וכן הורה כי "הצו הארעי שניתן ביום 4.5.2014 יעמוד בעינו עד למתן פסק דין בעתירה". ביום 20.11.2014 הגישו המשיבים הודעה מעדכנת מטעמם. המשיבים עדכנו כי הצעת בית המשפט מהדיון המקדמי הובאה בפני אלוף פיקוד המרכז, מתאם פעולות הממשלה בשטחים וראש המנהל האזרחי. שלושת הגורמים האמורים סברו, כי אין מקום לקיים הליך גישור עם העותרים וזאת לנוכח קיומו של צוות ייעודי שהוקם במנהל האזרחי בשנת 2011, אשר תפקידו המרכזי הוא קיום שיח עם התושבים הבדואים של אזור יהודה ושומרון, ובחינת פתרונות הסדרה למגורי האוכלוסייה הבדואית, וחלופות לאתרי מגורים שהוקמו ללא היתר כדין (להלן: הצוות). המשיבים סברו שאין למעשה טעם בכינונו של "פורום הידברות" כהצעת בית המשפט בדיון המקדמי שכן פורום מעין זה ממילא מתקיים בפועל במסגרת עבודת הצוות. לגופו של עניין, הודיעו המשיבים כי ביום 1.5.2014 הם העבירו לעותרים הצעה בדבר העברתם למתחם חלופי המצוי באדמות מדינה, במרחק של 15 ק"מ ממיקום מגוריהם הנוכחי, בתחום תכנית יו"ש 1419 שאושרה להפקדה ביום 11.6.2014 ומצויה בשלב ההתנגדויות.

3. ביום 5.1.2015 הגישו העותרים את תגובתם להודעת המשיבים מיום 20.11.2014 ובה הודיעו כי הם מתנגדים להעתקת מגוריהם למתחם החלופי שהוצע על ידי המשיבים, בין היתר היות ומדובר לשיטת העותרים בתכנית ראשונית שאין כל וודאות שתאושר למתן תוקף. ביום 29.4.2015 הגישו המשיבים תגובה מקדמית לעתירה המתוקנת וביום 9.11.2015 התקיים דיון על-פה בעתירה. בתום הדיון קבענו כי "נאפשר לעותרים לבקש להגיש עתירה מתוקנת, שתתווסף אליה טענת אפליה בהקשר למקרים אחרים בתחומי יהודה ושומרון, בתוך 15 ימים. המדינה תגיש תגובה מתוקנת תוך 15 יום נוספים, והתיק ייקבע לדיון בהקדם בפני ההרכב או רובו". ביום

25.11.2015 הגישו העותרים עתירה מתוקנת, בה טענו כי הם מופלים למול עותרים בעתירות אחרות, שלטענתם הוגשו אף הן על ידי תושבים בדואים באזור יהודה ושומרון, ובמסגרתן הודיעה המדינה כי אין בכוונתה לממש את צווי ההריסה שהוצאו נגד העותרים דשם. ביום 1.4.2016 הוגשה תגובת המשיבים ביחס לטענת האפליה שהועלתה בעתירה המתוקנת, לקראת הדיון שהיה קבוע ליום 11.4.2016.

4. ביום 31.3.2016 הגישו העותרים בקשה לדחיית מועד הדיון בהסכמה, לצורך מיצוי מגעי ההידברות בין הצדדים. בהחלטתי מיום זה הוריתי על ביטול הדיון הקבוע ליום 11.4.2016 והנחיתי את הצדדים להודיע עד ליום 21.4.2016 האם יש צורך בקביעת מועד חדש לדיון. מאז הוגשו ארבע בקשות להארכת מועד מטעם העותרים. הראשונה הוגשה ביום 21.4.2016 ונתבקשה בה ארכה מוסכמת עד ליום 22.5.2016. השנייה הוגשה (באיחור) ביום 1.6.2016 ונתבקשה בה ארכה מוסכמת נוספת עד ליום 1.8.2016. השלישית הוגשה (באיחור) ביום 18.8.2016 ובה נתבקשה ארכה עד ליום 1.11.2016. המשיבים סברו, זו הפעם, שאין מקום למתן ארכה נוספת בת חודשיים וחצי. בתוך כך, עדכנו המשיבים כי במהלך חודש מרץ 2016 הוצע לעותרים להעתיק את מגוריהם למתחם נוסף המכונה "ואדי אבו הינדי" המצוי מחוץ לתחום שטח האש, אולם העותרים סירבו גם להצעה זו. לפיכך, לשיטת המשיבים, בשים לב לעובדה ששתי הצעות אשר הועברו לעותרים במסגרת העתירה דנן להערכת מגוריהם למתחם חלופי נדחו על ידם, ובהינתן שלא מתנהל כיום דין ודברים בין הצדדים ביחס לעניינם הקונקרטי – לא ברור הטעם שביסוד פרק הזמן הארוך המבוקש על ידי העותרים. בנסיבות אלה, ביקשו המשיבים מבית המשפט להכריע בעתירה, תוך שהסכימו להארכת מועד בת שבועיים בלבד וזאת לשם הגשת תגובת העותרים לתגובת המשיבים לעתירה המתוקנת. ביום 29.8.2016 הוריתי כי "בנסיבות העניין, ולאור האמור בתגובת המשיבים, הצדדים יודיעו עד ליום 29.9.2016 האם יש צורך בקביעת מועד חדש לדיון".

5. ביום 26.10.2016 העבירו המשיבים את תגובתם (באיחור). לטענת המשיבים, "בנקודת הזמן הנוכחית, ומשגם העותרים עצמם אינם טוענים כי מתנהל כיום דין ודברים ביחס לעניינם הקונקרטי... יבקשו המשיבים כי בית המשפט הנכבד יכריע בעתירה" (סעיף 5 לתגובת המשיבים). בתוך כך ציינו המשיבים כי קיים צורך בקביעת דיון המשך בעתירה לצורך ההכרעה בה. ביום 16.11.2016 הגישו העותרים (באיחור ולאחר משלוח הודעת חוסר מעש) בקשה להארכת מועד למסירת ההודעה מטעמם, עד ליום 1.12.2016. לטענת העותרים בקשתם זו נשלחה עוד ביום 2.11.2016 "ומטעם שאינו ידוע לב"כ העותרים לא נקלטה". יוזכר כי המועד המקורי להגשת עמדות

הצדדים חל ביום 29.9.2016. לגופו של עניין, העותרים ביקשו להאריך את המועד להגשת הודעה מטעמם עד ליום 1.12.2016, כדי לאפשר מיצוי של הליך ההידברות. המשיבים ביקשו להפנות לאמור בתגובתם מיום 26.10.2016 בדבר הצורך בקביעת דיון המשך בעתירה.

6. בד בבד, ביום 14.11.2016 הגישו העותרים "בקשה דחופה לתיקון העתירה ולמתן צו ביניים". במסגרת הבקשה, ביקשו העותרים לתקן את העתירה ולהוסיף לה שישה עותרים חדשים שהינם לטענתם קרובי משפחה מדרגה ראשונה או שנייה של העותרים בעתירה המקורית (להלן: המבקשים), ומבקש נוסף שהינו העותר מספר 4 בעתירה המקורית. עוד ביקשו העותרים לתקן את העתירה כך שיתבקש בה להחיל את הסעדים מהעתירה המקורית על "שבעה צווים סופיים להפסקת עבודה ולהריסה שנשלחו ביום 8.11.2016 לב"כ המבקשים", וליתן צו ביניים המורה למשיבים להימנע מביצוע שבעה צווי ההריסה שהוצאו כנגד מבני המגורים של המבקשים. בהחלטתי מיום 15.11.2016 הוריתי למשיבים להגיב לבקשת העותרים, ובמקביל קבעתי שיינתן צו ארעי האוסר את הריסת מבני המגורים הנזכרים בבקשה, עד למתן החלטה אחרת.

7. ביום 17.11.2016 הגישו המשיבים את תגובתם לבקשה לתיקון העתירה ולמתן צווי ביניים. תחילה הבהירו המשיבים כי מבדיקה שערכו גורמי המנהל האזרחי, הבקשה נסובה על צווי הריסה שהוצאו ביום 8.11.2016, ביחס לשבעה מבנים, מושאי תיקי בב"ח ה' 87-93/16. לשיטת המשיבים, דין הבקשה להידחות, שכן אין לאגד תחת קורתה של העתירה דנן מבנים נוספים, אשר מערבים היבטים עובדתיים שונים, ואשר צווי ההריסה לגביהם הוצאו בהפרש של כארבע שנים אלו מאלו.

8. הוריתי לעותרים להגיב לתגובתם זו של המשיבים, ובתוך כך להבהיר האם צו ההריסה שהוצא לעותר מספר 4, ג'מיל אלחמאדין, חל על אותו מבנה של העותר 4 לגביו הוצא צו ההריסה מיום 4.11.2012, או שמא מדובר במבנים שונים. לשיטת העותרים יש לאפשר את תיקון העתירה והוספת המבקשים, שכן עניינם של המבקשים ושל העותרים זהה. לדידם, מדובר במשפחה מורחבת אחת המתגוררת במתחם אחד מזה עשרות שנים, כאשר צווי ההריסה החדשים שהוצאו ביום 8.11.2016 הוצאו בעקבות שיפוץ ושדרוג צריפי מגורים הסמוכים למבנים לגביהם הוצאו צווי ההריסה משנת 2012. עוד סבורים העותרים כי השאלה המשפטית המתעוררת בעתירה המקורית זהה לזו המתעוררת בבקשה לתיקון העתירה, ועניינה בזכות לתיקון או שיפוץ צריף מגורים ישן. יתרה מכך, לטענת העותרים, הבקשה לתיקון העתירה מוגשת לצורך ייעול הדיון והקלת העומס על בית המשפט, ולשיטתם גם אין בשלב הדיוני בו נמצאת

העתירה דנן כדי למנוע את ההיעתרות לבקשה לתיקונה. לצד זאת, הבהירו העותרים כי צו ההריסה שהוצא למבנה של העותר מספר 4 ביום 8.11.2016 נסוב על מבנה של אוהל המשמש כגן ילדים שהעותר מספר 4 אחראי על תחזוקתו, בעוד שצו ההריסה מושא העתירה המקורית הוצא על מבנה המגורים של העותר מספר 4 ומשפחתו, ומכאן שמדובר במבנים שונים.

9. דין הבקשה לתיקון העתירה ולמתן צווי ביניים להידחות. בפסיקה כבר נקבע לא אחת, כי אין להידרש לעתירה המאגדת בתוכה עניינים שונים ונפרדים, אף מקום בו עלה בהן נושא בעל אופי דומה (בג"ץ 4040/13 בשאראת נ' מועצת התכנון העליונה, פסקה 4 (27.8.2013); בג"ץ 2608/06 המועצה המקומית מטה אשר נ' שר הפנים, פסקה 3 (15.5.2006); בג"ץ 6432/01 חסאן נ' כרמון (30.9.2001)). טעמה של הלכה זו הוא כי אף מקום בו קיים דמיון מסוים בין עניינם של עותרים שונים, הרי ש"ההידרשות אל כל אחד מהם עשויה להיות שונה, וכך גם ההכרעה בהם והנמקתה. משכך, קיבוצם יחד תחת אכסניה משותפת לא יוכל לעמוד" (בג"ץ 2336/05 חליפה נ' משרד הפנים (17.11.2005)).

10. לטענת העותרים, המבנים מושא הבקשה נמצאים כולם במתחם מגורי העותרים בעתירה המקורית ומבטאים שאלה משפטית זהה, ומשכך יש לכרוך את הדיון בהוצאת צווי ההריסה שהוצאו ביחס למבני העותרים לדיון בצווי ההריסה שהוצאו ביחס למבני המבקשים. אכן, עניינם של העותרים והמבקשים בעל אופי דומה. אולם, בין המבנים מושא העתירה והמבנים מושא הבקשה קיימים הבדלים בלתי מבוטלים, המתבטאים בין היתר בכך שמדובר במקבצי מבנים שונים, שצווי ההריסה לגביהם הוצאו במועדים שונים ובנסיבות שונות, ושמצויים בשלב דיוני שונה בתכלית.

11. כך, הדיון בנוגע לצווי ההריסה שהוצאו למבני המבקשים מצוי בשלב מקדמי ביותר - לדברי המבקשים מדובר בצווי הפסקת עבודה שנמסרו להם ביום 21.8.2016, ושהם הגישו בגינם התנגדות לוועדת המשנה לפיקוח ביום 27.10.2016, שנדחתה ביום 7.11.2016. לנוכח דחיית ההתנגדות הוצאו ביום 8.11.2016 צווי ההריסה הסופיים. מנגד, הדיון בנוגע לצווי ההריסה שהוצאו למבני העותרים הינו מתקדם ביותר (העתירה הוגשה במקור בשנת 2012, התקיימו בה דיון מקדמי ודיון בפני הרכב, ולאחריהם הוגשו עתירה מתוקנת ותגובת המשיבים לעתירה המתוקנת). משכך, נראה שצווי ההריסה בעניינם של העותרים ובעניינם של המבקשים מצריכים דיון וליבון נפרדים.

דיון בעניינם של העותרים והמבקשים במסגרת עתירה אחת, עלול להיות מסורבל וממושך, וממילא גם העותרים לא ייצאו נשכרים מכך.

12. לנוכח האמור, אין מקום לכרוך את עניינם של המבקשים ושל העותרים בעתירה אחת. לפיכך, הבקשה לתיקון העתירה ולמתן צווי ביניים נדחית אך זאת מבלי לפגוע בזכות המבקשים להגיש עתירה נפרדת. הצו הארעי שנתתי בהחלטתי מיום 15.11.2026 יעמוד בתוקפו למשך ארבעה עשר ימים נוספים בלבד או עד למתן החלטה אחרת.

13. לגופו של עניין, ההליכים בתיק התמשכו עד כה מעבר לנדרש וללא הצדקה. בנסיבות אלה, התיק ייקבע בהקדם לדיון בפני ההרכב או רובו. העותרים יגישו, אם רצונם בכך, את תגובתם לתגובת המשיבים לעתירה המתוקנת עד ליום 1.12.2016.

ניתנה היום, כ' בחשוון התשע"ז (21.11.2016).

ה נ ש י א ה